

Checklist toepassen Veilige principes in de medicatieketen (GGZ of verslavingszorg)

Toepassing

Voor situaties waarin de cliënt het medicatiebeheer deels of geheel heeft overgedragen aan een GGZ of verslavingszorgorganisatie. Deze checklist is in eerste instantie ontwikkeld voor gebruik in de VVT (mei 2016).

OTBT heeft deze checklist in mei 2023 herschreven voor gebruik binnen GGZ en verslavingszorg en de nodige aanpassingen gemaakt, zodat de terminologie klopt met de huidige richtlijnen. De checklist mag zonder toestemming van OTBT voor niet-commercieel gebruik verveelvoudigd of gedownload worden.

Doel

Deze checklist is gebaseerd op het document “De veilige principes in de medicatieketen” (versie 3, december 2022, Actiz). Iedere stap wordt op hoofdlijnen weergegeven (de volledige uitwerking is te vinden in bovengenoemd document).

De checklist kan door de ketenpartners gezamenlijk worden besproken en ingevuld.

Zo ondersteunt deze checklist de afstemming en samenwerking tussen de verschillende disciplines en worden eventuele knelpunten in kaart gebracht.

Termen

Waar in het overzicht ‘arts’ staat, wordt bedoeld: huisarts, psychiater, verslavingsarts of verpleegkundig specialist.

Waar zorgmedewerker staat wordt een medewerker bedoeld die bekwaam is om medicatie te verstrekken, zoals beschreven in de leidraad “bekwaamheid medicatie geven in de langdurige zorg” (V&VN, december 2014).

Waar in het overzicht ‘afspraken’ staat, wordt bedoeld: afspraken maken en werken volgens de afspraken.

Waar cliënt staat wordt bedoeld: cliënt, patiënt of bewoner.

Stap 1 Voorschrijven en afspraken medicatiebeheer

Principe	Op Orde?			Knelpunt	Prioriteit	
	Ja	Nee	Deels		Hoog +	Laag -
1. Cliënt geeft relevante informatie aan betrokkenen, o.a. over huidige medicatie, zelfzorgmedicatie, verslaving, medicatietrouw en/of misbruik en geeft wijzigingen in de situatie door.	☐	☐	☐		☐	☐
2. Arts stelt diagnose en schrijft digitaal (EVS) recept voor: <ul style="list-style-type: none"> • met inachtneming van de basisset medicatiegegevens (BMG) • bij voorschrijven aandacht voor o.a. <ul style="list-style-type: none"> ◦ verslaving, afhankelijkheid ◦ suïcide risico's ◦ medicatie trouw ◦ moment van ingaan van wijziging (met name van belang bij medicatie in GDV) Proces van routing recept (apothek, cliënt, afdeling) is duidelijk.	☐	☐	☐		☐	☐
3. Apotheker verwerkt recept en voert medicatiebewaking uit.	☐	☐	☐		☐	☐
4. Arts en/of zorgmedewerker: gesprek en afspraken over medicatiebeheer d.m.v. de BEM-lijst; afspraken vastleggen in zorgleef-/behandelplan a.d.h.v. een BEM-code (wat doet cliënt zelf, wat doet organisatie). Cliënt (en eventuele mantelzorger) zijn op de hoogte over de eigen rol en verantwoordelijkheden.	☐	☐	☐		☐	☐
5. Apotheker, arts, zorgorganisatie: afspraken over het medicatieproces (stappen van de Veilige principes), waaronder afspraken over GDV; situatie in avond, nacht en weekend.	☐	☐	☐		☐	☐
6. Cliënt, apotheker, arts, zorgorganisatie, zorgmedewerker: afspraken over medicatieoverdracht in de keten.	☐	☐	☐		☐	☐

Stap 2 Ter hand stellen (afleveren)

Principe	Op Orde?			Knelpunt	Prioriteit	
	Ja	Nee	Deels		Hoog +	Laag -
1. Apotheker levert medicatie op naam cliënt aan, zoveel mogelijk in GDV; met BMG en toedienlijst. Bij wijziging van medicatie: nieuwe toedienlijst en BMG beschikbaar.	☐	☐	☐		☐	☐
2. Client, arts en zorgorganisatie: afspraken over logistiek van medicatie en over verwerken van wijzigingen (zie ook stap 1.5).	☐	☐	☐		☐	☐
3. Apotheker brengt medicatie bij zorgorganisatie (intramurale zorg), resp. bij cliënt thuis, indien cliënt/mantelzorger niet in staat is deze zelf op te halen.	☐	☐	☐		☐	☐

Stap 3 Opslag en beheer

Principe	Op Orde?			Knelpunt	Prioriteit	
	Ja	Nee	Deels		Hoog +	Laag -
1. Client: bewaart medicatie op passende wijze en volgens bewaaradvies apotheek.	☐	☐	☐		☐	☐
2. Client en zorgmedewerker: afspraken over opslag en beheer. Afspraken worden vastgelegd in zorgleef-/behandelplan, met BEM-code (zie:1.4).	☐	☐	☐		☐	☐
3. Arts en zorgmedewerker signaleren eventuele problemen bij medicatiebeheer door cliënt en bespreken deze met de cliënt a.d.h.v. de BEM-lijst. (zie:1.4).	☐	☐	☐		☐	☐
4. Zorgorganisatie/zorgmedewerker zorgen voor veilige opslag en beheer volgens bewaaradvies en algemene hygiënerichtlijnen.	☐	☐	☐		☐	☐
5. Cliënt, apotheker, zorgorganisatie: afspraken over ophalen van retourmedicatie. Retourmedicatie is niet toegankelijk voor onbevoegden.	☐	☐	☐		☐	☐
6. In geval van noodzaak van aanwezigheid werkvoorraad (intramuraal met behandeling): arts, zorgorganisatie, apotheker, zorgmedewerker: afspraken m.b.t. werkvoorraad niet-op-naam gestelde medicatie.	☐	☐	☐		☐	☐

Stap 4 Gereed maken

Principe	Op Orde?			Knelpunt	Prioriteit	
	Ja	Nee	Deels		Hoog +	Laag -
1. Zorgorganisatie, arts, apotheker, zorgmedewerker: afspraken over 'procedure voor toediening gereed maken'; afspraken over malen van medicijnen. Uitzonderingen op het medicatieprotocol staan vermeld op de toedienlijst.	☐	☐	☐		☐	☐
2. Arts en apotheker geven waar relevant aanwijzingen voor gereed maken van medicatie en overleggen zo nodig met elkaar.	☐	☐	☐		☐	☐
3. Zorgorganisatie: draagt zorg dat medewerkers die medicatie gereed maken en toedienen (stap 5), bekwaam en bevoegd zijn.	☐	☐	☐		☐	☐
4. Zorgorganisatie: draagt daarnaast ook zelf zorg voor het op peil houden van de eigen bekwaamheid en bevoegdheid.	☐	☐	☐		☐	☐
5. Zorgorganisatie: zorgt voor zodanige voorwaarden dat medewerkers kunnen werken overeenkomstig verantwoordelijkheid en bevoegdheid m.b.t. medicatie gereed maken, toedienen (planning, ongestoord kunnen werken).	☐	☐	☐		☐	☐
6. Zorgmedewerker: werkt a.d.h.v. een door de apotheker aangeleverde actuele toedienlijst.	☐	☐	☐		☐	☐
7. Zorgmedewerker: zorgt ervoor dat zij niet wordt gestoord bij gereedmaken en uitzetten van medicatie. Bij uitzetten: medicatie is identificeerbaar tot moment van toedienen aan cliënt.	☐	☐	☐		☐	☐
8. Apotheker en zorgorganisatie: hebben afspraken over het muteren van medicatie binnen een cyclus van GDV-medicatie (zie ook stap 2.2 en 1.5); mutaties zijn verantwoordelijkheid van apotheker ; wijziging in beginsel niet door medewerker.	☐	☐	☐		☐	☐

Stap 5 Toedienen, registreren

Principe	Op Orde?			Knelpunt	Prioriteit	
	Ja	Nee	Deels		Hoog +	Laag -
1. Zorgorganisatie, zorgmedewerkers: zorgen voor bekwaamheid en bevoegdheid, en juiste voorwaarden (zie stap 4.3, 4.4, 4.5).	☐	☐	☐		☐	☐
2. Apotheek, zorgorganisatie: bij elektronische toedienregistratie (ETDR) zijn er voldoende mogelijkheden om de toedienlijst te inzien en aftekenen.	☐	☐	☐		☐	☐
3. Zorgmedewerker: werkt zorgvuldig en geconcentreerd bij medicatie toedienen. Dient toe a.d.h.v. een actuele toedienlijst. Geeft de juiste medicatie in juiste dosis op juiste wijze op juiste tijd aan juiste cliënt.	☐	☐	☐		☐	☐
4. Apotheker en zorgorganisatie: afspraken, o.b.v. landelijke lijst, over welke losse medicatie (dat wil zeggen: medicatie buiten GDV) risicovol is en dubbel gecontroleerd dient te worden.	☐	☐	☐		☐	☐
5. Zorgorganisatie: afspraken over/procedure voor de wijze van dubbele controle.	☐	☐	☐		☐	☐
6. Indien mogelijk: cliënt of mantelzorger doet waar relevant de dubbele controle / controleert de medicatie die wordt toegediend.	☐	☐	☐		☐	☐
7. Zorgmedewerker: voert dubbele controle uit volgens de afspraken.	☐	☐	☐		☐	☐
8. Zorgmedewerker: tekent af per medicijn op de actuele toedienlijst van de apotheek.	☐	☐	☐		☐	☐
9. Zorgorganisatie/ zorgmedewerker bewaart toedienlijsten volgens afspraken.	☐	☐	☐		☐	☐
10. Bij voorbehouden handelingen zoals injecteren: <ul style="list-style-type: none"> o Arts schrijft uitvoeringsverzoek, uitvoeringsverzoek bewaren in zorgleef-/behandelplan en geeft volgens wet BIG zo nodig aanwijzingen en is zo nodig beschikbaar voor tussenkomst. o Zorgmedewerker voert uit o.b.v. uitvoeringsverzoek, en handelt overeenkomstig de aanwijzingen als die zijn gegeven. 	☐	☐	☐		☐	☐

Stap 6 Evaluatie

Principe	Op Orde?			Knelpunt	Prioriteit	
	Ja	Nee	Deels		Hoog +	Laag -
1. Client: is alert op werking en bijwerking en informeert en overlegt met betrokkenen over relevante aspecten.	☐	☐	☐		☐	☐
2. Apotheker, arts, zorgmedewerker: signaleren en rapporteren werking en bijwerking van medicatie en overleggen zo nodig met elkaar en cliënt.	☐	☐	☐		☐	☐
3. Arts stelt zo nodig medicatie bij, overlegt zo nodig met apotheker.	☐	☐	☐		☐	☐
4. Arts, apotheker, zorgmedewerker: melden incidenten volgens procedure van zorgorganisatie; zorgen voor opvolging en terugkoppeling naar relevante personen of instanties.	☐	☐	☐		☐	☐
5. Arts, apotheker, zorgmedewerker en client: afspraken over periodieke medicatiebeoordeling en ieders rol hierbij.	☐	☐	☐		☐	☐